

Република Србија
МИНИСТАРСТВО
ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ
Сектор за надзор и превентивно
деловање у животној средини

Извештај о раду 2023

ИНСПЕКЦИЈА ЗА ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Фебруар 2024

САДРЖАЈ

Правни основ	3
Надлежност поступања	3
Информације и подаци о раду	7
IMPEL мрежа	28
е-Инспектор	29
Радни циљеви	30
Збирни подаци о раду	31
Делотворност инспекцијског надзора	32
Показатељи за унапређење делотворности инспекцијског надзора	32

1. ПРАВНИ ОСНОВ

На основу члана 44. Закона о инспекцијском надзору („Службени гласник РС”, бр. 36/15 и 44/18 - др. закон и 95/18) сачињен је Извештај о раду Инспекције за заштиту животне средине за 2023. годину са прописаним информацијама и подацима.

2. НАДЛЕЖНОСТ ПОСТУПАЊА ИНСПЕКЦИЈЕ ЗА ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Основни извор националног права у области заштите животне средине у Републици Србији по којима поступа инспекција за заштиту животне средине представља 16 закона и преко 250 подзаконских аката донетих на основу истих и то:

1. Закон о заштити животне средине („Службени гласник РС”, бр. 135/04, 36/09, 36/09 - др. закон, 72/09 - др. закон, 43/11 - одлука УС, 14/16, 76/18 и 95/18 - др. закон).
2. Закон о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, бр. 135/04 и 36/09).
3. Закон о заштити ваздуха („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 10/13 и 26/21 - др. закон).
4. Закон о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине („Службени гласник РС”, бр. 135/04, 25/15 и 109/21).
5. Закон о заштити од буке у животној средини („Службени гласник РС”, бр. 96/21).
6. Закон о водама („Службени гласник РС”, бр. 30/10, 93/12, 101/16, 95/18 и 95/18 - др. закон).
7. Закон о управљању отпадом („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 14/16, 95/18 - др. закон и 35/23)
8. Закон о амбалажи и амбалажном отпаду („Службени гласник РС”, бр. 36/09 и 95/18 - др. закон).
9. Закон о хемикалијама („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 93/12 и 25/15).
10. Закон о биоцидним производима („Службени гласник РС”, бр. 109/21).
11. Закон о забрани развоја, производње, складиштења и употребе хемијског оружја и о његовом уништавању („Службени гласник РС”, бр. 36/09 и 104/13).
12. Закон о заштити од нејонизујућих зрачења („Службени гласник РС”, бр. 36/09).
13. Закон о заштити природе („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 91/10, 14/16 и 95/18 - др. закон и 71/21).
14. Закон о националним парковима („Службени гласник РС”, 84/15 и 95/18 - др. закон).
15. Закон о заштити земљишта („Службени гласник РС”, бр. 112/15).
16. Закон о климатским променама („Службени гласник РС”, бр. 26/21).

Инспектори за заштиту животне средине поступају и по следећим законима:

1. Закон о министарствима („Службени гласник РС”, бр. и 128/20, 116/22, 92/23 - др. закон)
2. Закон о инспекцијском надзору („Службени гласник РС”, бр. 36/15, 44/18 - др. закон и 95/18).
3. Закон о општем управном поступку („Службени гласник РС”, бр. 18/16, 95/18 - аутентично тумачење, 2/23 УС).
4. Закон о државној управи („Службени гласник РС”, бр. 79/05, 101/07, 95/10, 99/14, 30/18 - др. закон и 47/18).
5. Закон о прекршајима („Службени гласник РС”, бр. 65/13, 13/16, 98/16, 91/19 - др. закон, 91/19 и 112/22 - УС).
6. Закон о привредним преступима („Службени лист СФРЈ”, бр. 4/77, 36/77 - испр., 14/85, 10/86 - пречишћен текст, 74/87, 57/89 и 3/90 и „Службени лист СРЈ”, бр. 27/92, 16/93, 31/93, 41/93, 50/93, 24/94, 28/96 и 64/01 и „Службени гласник РС”, број 101/05 - др. закон).
7. Кривични законик („Службени гласник РС”, бр. 85/05, 88/05, 107/05, 72/09, 111/09, 121/12, 104/13, 108/14, 94/16 и 35/19).
8. Закон о накнадама за коришћење јавних добара („Службени гласник РС”, бр. 95/18, 49/19, 86/19, 156/20, 15/21-допуна, 15/23, 92/23 и 120/23).

Извештај о раду Инспекције за заштиту животне средине 2023

Закон о државној управи у члану 54. утврђује да послови инспекцијског надзора могу бити поверени органима аутономне покрајине, општине, града и града Београда. Чланом 47. Закона о државној управи, прописана су општа овлашћења у контроли поверених послова. Ова општа овлашћења у вршењу надзора над радом примењују се и на координацију послова инспекцијског надзора из делокруга републичке инспекције поверених аутономној покрајини и јединици локалне самоуправе, чланом 12. став 12. Закона о инспекцијском надзору.

Аутономној покрајини и јединици локалне самоуправе поверени су послови инспекцијског надзора над применом одредаба појединих наведених закона. У складу са чланом 12. став 12. Закона о инспекцијском надзору, републичка инспекција за заштиту животне средине, врши координацију послова инспекцијског надзора из делокруга републичке инспекције поверених аутономној покрајини и јединици локалне самоуправе, применом овлашћења у вршењу надзора над радом прописаних законом којим се уређује државна управа.

Инспекцијски надзори у 2023. години вршени су у складу са Годишњим планом инспекцијског надзора Инспекције за заштиту животне средине за 2023. годину, који је сагласно одредби члана 10. став 6. Закона о инспекцијском надзору објављен на интернет страници Министарства заштите животне средине:

<https://www.ekologija.gov.rs/sites/default/files/inline-files/Plan%20inspekcijskog%20nadzora%20za%202023%20-%20Inspekcija%20za%20za%20C5%A1titu%20%C5%BEivotne%20sredine.pdf>

Годишњи план инспекцијског надзора Инспекције за заштиту животне средине за 2023. годину, спровођен је у следећим областима у оквиру Одељења, и то:

❖ Административно-правни послови

Одељење за административно-правне послове, процену ризика и стручно усавршавање

У Одељењу за административно-правне послове, процену ризика и стручно усавршавање, обављају се послови који се односе на: учешће у изради прописа и других аката из области заштите животне средине; праћење и покретање поступка за имплементацију препорука, директива и других прописа европског законодавства из делокруга Сектора; пружање правне помоћи инспекторима у редовном раду и по покренутим поступцима пред правосудним органима; праћење и проверу квалитета управних аката инспектора и заступање пред судом; анализу и управљање ризицима у припреми и планирању инспекцијских надзора у складу са Законом о инспекцијском надзору; развијање методологије, сопствене базе података и алата у сврху процене ризика и система којима се омогућава транспарентност рада инспекција, уједначавање инспекцијске праксе израдом процедура поступања; учешће у изради плана интегритета и превенција корупције; организовано спровођење стручног усавршавања инспектора у оквиру општих и посебних програма; праћење рада међународних мрежа везаних за рад инспекције за заштиту животне средине; учешће у припреми и координацији израде годишњих планова и извештаја о раду Сектора у складу са Законом о инспекцијском надзору; учешће у припреми и успостављања система управљања квалитетом у Сектору; вођење базе података о управним актима Сектора; обавља и друге послове из ове области.

У Одељењу за административно-правне послове, процену ризика и стручно усавршавање образоване су уже унутрашње јединице: 1. Одсек за административно-правне послове у области инспекцијског надзора, 2. Група за процену ризика и 3. Група за стручно усавршавање и комуникацију.

❖ **Област координације поверених послова**

Одељење за поверене послове

❖ **Област заштите земљишта и несанитарних депонија**

Одељење за поверене послове

❖ **Област заштите од буке**

Одељење за поверене послове

❖ **Област заштите од нејонизујућих зрачења**

Одељење за поверене послове

У Одељењу за поверене послове обављају се послови који се односе на: координацију послова инспекцијског надзора из делокруга републичке инспекције поверених аутономној покрајини и јединици локалне самоуправе; усклађивање планова инспекцијског надзора и рада инспекција у надзору поверених послова; инспекцијски надзор из делокруга републичке инспекције поверених аутономној покрајини и јединици локалне самоуправе; планирање и припрему образовања инспектора за заштиту животне средине на нивоу аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе; инспекцијски надзор спровођења мера санације, затварања и рекултивације депонија и сметлишта комуналног отпада; инспекцијски надзор у области заштите од нејонизујућих зрачења обавља и друге послове из ове области. У Одељењу за поверене послове образоване се уже унутрашње јединице и то: Одсек за координацију поверених послова, Одсек за земљиште, заштиту од буке и нејонизујућих зрачења и Одсек за праћење и спровођење мера превентивног деловања у области заштите животне средине.

❖ **Област интегрисаног загађења и заштите животне средине од загађивања**

Одељење за загађења из индустријских објеката

У Одељењу за загађења из индустријских објеката обављају се послови који се односе на: инспекцијски надзор у области контроле загађења ваздуха; инспекцијски надзор у области интегрисаног спречавања и контроле загађења животне средине; инспекцијски надзор у области контроле квалитета отпадних вода и контроле загађивања вода; инспекцијски надзор у области заштите од буке из индустријских постројења; инспекцијски надзор у области управљања отпадом код произвођача опасног отпада; инспекцијски надзор у области контроле изградње, рада и затварања пројеката који могу имати значајан утицај на животну средину, односно инспекцијски надзор у области контроле услова и прописаних мера заштите животне средине из Студије о процени утицаја на животну средину и решења којим је дата

сагласност на Студију, као и контроле прописаних минималних услова заштите животне средине из решења којима је одлучено да за пројекат није потребна процена утицаја на животну средину; инспекцијски надзор у циљу утврђивања испуњености услова заштите животне средине за обављање енергетске делатности; и друге послове из ове области. У Одељењу за загађења из индустријских објеката образоване су уже унутрашње јединице: Одсек за загађења из објеката са интегрисаном дозволом и Одсек за загађења из индустрије, амбалаже и амбалажног отпада.

❖ Област заштите од хемијског удеса

Одељење за удесе и хемикалије

❖ Област хемикалија и биоцидних производа

Одељење за удесе и хемикалије

Одељење за удесе и хемикалије обавља послове који се односе на: инспекцијски надзор у области контроле заштите од хемијског удеса у Севесо постројењима; инспекцијски надзор у области стављања хемикалија на тржиште Републике Србије; инспекцијски надзор у области стављања и безбедног чињења доступним биоцидних производа на тржишту Републике Србије; инспекцијски надзор према Закону о забрани, развоја, производње, складиштења и употребе хемијског оружја и о његовом уништавању и другим законима из области заштите животне средине; обавља ванредне инспекцијске надзоре у случају великог хемијског удеса код севесо постројења; обавља превентивно деловање у наведеним областима; обавља и друге послове из ове области. У Одељењу за удесе и хемикалије образоване су уже унутрашње јединице: Одсек за удесе и Одсек за хемикалије.

❖ Област управљања отпадом

Одељење за надзор оператера постројења, прекограничног кретања и посебних токова отпада

Одељење за надзор оператера постројења, прекограничног кретања и посебних токова отпада обавља послове који се односе на инспекцијске надзоре у области контроле поступања са опасним и осталим отпадом код оператера постројења, као и за испуњеност услова за почетак рада постројења за управљање отпадом и испуњеност услова за увоз/извоз отпада; надзоре оператера постројења за поновно искоришћење, односно третман отпада у циљу потврђивања количина поновно искоришћеног, рециклираног, односно третираног отпада везано за доделу подстицајних средстава за поновну употребу, рециклажу и коришћење отпада као секундарне сировине или за добијање енергије; надзоре депонија за које је издата дозвола за управљање отпадом; надзоре по питању контроле обвезника пријављивања података у Национални регистар извора загађивања, односно произвођача и увозника производа стављених на тржиште РС који после употребе постају посебни токови отпада, у складу са одредбама Закона о управљању отпадом; израда јединствене базе података оператера постројења који поступају са опасним и осталим отпадом, са системом за праћење степена усаглашености са важећом законском регулативом из области заштите животне средине, као и друге послове из ове области. У Одељењу за надзор оператера постројења,

Извештај о раду Инспекције за заштиту животне средине 2023

прекограничног кретања и посебних токова отпада образоване су уже унутрашње јединице: Одсек за надзор оператера постројења, Одсек за прекогранично кретање отпада и Одсек за посебне токове отпада.

❖ Област заштите природе

Одељење за заштиту биодиверзитета

Одељење за заштиту биодиверзитета обавља послове који се односе на: инспекцијски надзор у области контроле заштићених природних добара; инспекцијски надзор у области контроле међународног промета врстама које се налазе на CITES листама и контроле промета строго заштићених и заштићених врста дивље флоре и фауне; стручних организација за заштиту природе; инспекцијски надзор у области заштите и одрживог коришћења рибљег фонда, коришћења риболовних вода и риболовних вода у заштићеним природним добрима, порибљавање риболовних вода, начин обављања риболова (рекреативног и привредног), алата за обављање риболова и времена ловостаја риба, промета риба; непосредан надзор над извршењем инспекцијских послова поверених аутономној покрајини; обавља и друге послове из ове области. У Одељењу за заштиту биодиверзитета образоване су уже унутрашње јединице: Одсек за природу и Одсек за рибарство.

3. ИНФОРМАЦИЈЕ И ПОДАЦИ О РАДУ

Годишњи извештај о раду Инспекције за заштиту животне средине за 2023. годину садржи следеће информације и податке:

1) Број спречених или битно умањених вероватних настанака штетних последица по законом заштићена добра, права и интересе (превентивно деловање инспекције)

Инспекција за заштиту животне средине је током 2023. године, у поступцима вршења инспекцијских надзора, по захтевима надзираних субјеката редовно, благовремено и детаљно информисала надзиране субјекте везано за примену одредби закона и подзаконских аката из области заштите животне средине и у случају ненадлежности упућивала надзиране субјекте на надлежне органе.

Инспектори за заштиту животне средине, вршили су и едукативно, односно превентивно деловање и приликом прве редовне инспекцијске контроле код привредних субјеката. Оваквим превентивним приступом у току надзора код привредних субјеката, постиже се ефикаснија примена законских прописа. Надзираним субјектима посебно је указивано на надлежности инспекције за заштиту животне средине на општинском, градском, покрајинском и републичком нивоу, као и на њихове обавезе везано за примену одредби важећих законских прописа.

Превентивно деловање инспекције за заштиту животне средине остварено је делом и кроз информисање јавности о инспекцијском раду објављивањем Плана инспекцијског надзора за 2023. годину и контролних листи из различитих области заштите животне средине.

У складу са Законом о инспекцијском надзору, а ради постизања циља инспекцијског надзора, инспекција за заштиту животне средине је превентивно деловала у 162 случаја, од тога извршила је 29 превентивних инспекцијских надзора и 133 службених саветодавних посета.

❖ Административно-правни послови

Поступано је по захтевима за доступност информација од јавног значаја, по захтевима Заштитника грађана и питањима народних посланика. Укупан број захтева за информације од јавног значаја је био 66, од тога потпуно или делимично усвојених захтева је било 60, 3 захтева су одбијена решењем, а 3 су прослеђена надлежним органима.

Грађани, правни субјекти и други органи и организације пријављивали су проблеме писаним путем, путем телефона или електронском поштом. Поднесци који нису били из надлежности инспекције за заштиту животне средине, су у складу са чланом 62. Закона о општем управном поступку прослеђени надлежном органу на даље поступање. О прослеђивању поднеска странка је обавештавана.

Одељење је поступало у 310 предмета и сачинило 554 дописа.

2) Обавештавање јавности, пружање стручне и саветодавне подршке надзираним субјектима или лицима која остварују одређена права у надзираним субјектима или у вези са надзираним субјектима, укључујући издавање аката о примени прописа и службене саветодавне посете, превентивним инспекцијским надзорима и другим активностима усмереним ка подстицању и подржавању законитости и безбедности пословања и поступања и спречавању настанка штетних последица по законом и другим прописом заштићена добра, права и интересе, са подацима о броју и облицима ових активности и кругу лица обухваћених тим активностима (превентивно деловање инспекције)

У току 2023. године инспекција за заштиту животне средине је вршила и службене саветодавне посете, са циљем предузимања превентивних мера и других активности усмерених ка подстицању и подржавању законитости и безбедности пословања и поступања у спречавању настанка штетних последица по заштиту животне средине. Такође, вршене су службене саветодавне посете на основу захтева надзираних субјеката, који су тражили одређена објашњења везана за заштиту животне средине и за њихове обавезе у овој области. У току 2023. године, инспекција за заштиту животне средине је извршила 133 службене саветодавне посете.

У складу са Законом о инспекцијском надзору, Инспекција за заштиту животне средине је у августу 2023. године извршила измене и допуне 14 контролних листи и израдила 2 нове контролне листе, из области управљања отпадом, заштите природе, заштите земљишта и заштите од буке, на које је добијена сагласност Координационе комисије за инспекцијски надзор Владе РС, поједине контролне листе су укинуте а остале су преиспитане.

Све контролне листе са Упутствима и Алатима доступне су на интернет страници Министарства заштите животне средине:

<https://www.ekologija.gov.rs/dozvole-obraci/kontrolne-liste> са које се могу и преузети.

Током 2023. године, из области управљања отпадом и заштите природе презентована је поменута материја од стране републичких инспектора за заштиту животне средине на Семинарима о унапређењу координације међу кључним актерима са циљем боље примене закона и процесуирања случајева еколошког криминала, који су одржани у Београду, Нишу, Новом Саду, Шапцу, Крагујевцу и Новом Пазару у организацији Министарства заштите животне средине, а у сарадњи са Мисијом ОЕБС-а у Србији и Правосудном академијом.

Министарство заштите животне средине је и током 2023. године акценат ставило на повећање броја заштићених подручја а самим тим и укупне површине заштите у Републици Србији. У том смислу од суштинске важности су и законске обавезе будућих управљача заштићених подручја а свакако и садашњих, као и унапређење правне заштите у заштићеним подручјима. Одговорно коришћење и одржива употреба природних вредности је кључ заштите животне средине. Природне вредности су заправо природна богатства која чине ваздух, вода, земљиште, шуме, геолошки ресурси, биљни и животињски свет. Заштићена подручја која представљају предмет раније израђених Водича су подручја „географски јасно одређена“ (РИО конвенција) посебних природних вредности која имају уз то и еколошки, научни, културни, образовни, рекреативни, туристички, што представља и опште друштвени значај због чега и уживају посебну законом прописану заштиту.

❖ Област заштите од хемијског удеса

Службене саветодавне посете у области заштите од удеса извршене су по захтеву привредних субјеката у циљу правилне примене прописа из области заштите од хемијског удеса. Посебно саветодавно деловање огледало се у појашњењу и правилној имплементацији одредаба закона који се односе на идентификацију севесо оператера. Извршено је укупно 12 службених саветодавних посета код различитих привредних субјеката, потенцијалних севесо оператера.

❖ Област контроле хемикалија и биоцидних производа

У току 2023. године превентивно деловање инспекције било је усмерено ка подстицању и подржавању законитости кроз обављање саветодавних посета и давање смерница у безбедном стављању хемикалија и биоцидних производа на тржиште Републике Србије. Службене саветодавне посете у овој области извршене су по захтеву привредних субјеката. Извршене су 4 службене саветодавне посете код увозника, произвођача и даљих корисника хемикалија и биоцидних производа.

❖ Област управљања отпадом

Активности усмерене ка превентивном деловању из области управљања отпадом огледале су се у давању стручних и практичних савета и препорука, и то у вези давања смерница за обављање делатности третмана, односно поновног искоришћења и збрињавања отпада код оператера постројења, изради и попуњавању документације о отпаду, као и другим питањима из области управљања отпадом. Извршена је 1 службена саветодавна посета.

❖ Област заштите природе

У току 2023. године у складу са Законом о инспекцијском надзору и Годишњим Планом, инспекција за заштиту животне средине у области заштите природе је вршила превентивне инспекцијске надзоре са циљем предузимања превентивних мера и других активности усмерених ка подстицању и подржавању законитости и безбедности пословања и поступања у спречавању настанка штетних последица по законом и другим прописом заштићена природна добра. Републички инспектори су обавили 18 превентивних инспекцијских надзора код управљача заштићених подручја, оператера који се баве прометом заштићених биљних и животињских врста, а у циљу утврђивања законитости пословања.

❖ Област интегрисаног загађења и заштите животне средине од загађивања

У току 2023. године инспекција за заштиту животне средине, у поступцима редовних инспекцијских надзора, спроводила је и активности на превентивном деловању кроз давање стручних савета и препорука из прописа у области заштите ваздуха, интегрисаног спречавања и контроле загађивања животне средине, процене утицаја на животну средину, управљања отпадом и отпадних вода. У извештајном периоду извршена је и једна службена саветодавна посета у области управљања отпадним уљима код произвођача отпада, а по захтеву надзираног субјекта за пружање саветодавне подршке у његовом пословању.

❖ Област заштите од буке у животној средини

Службене саветодавне посете у области заштите од буке у животној средини извршене су код ЕМС АД Београд према Годишњем плану инспекцијског надзора Инспекције за заштиту животне средине за 2023. годину.

Службене саветодавне посете обухватиле су обилазак 13 локација надземних електроенергетских водова - далековада у насељеним местима, као и преглед Извештаја овлашћене стручне организације о мерењу нивоа буке у животној средини достављених од стране ЕМС АД Београд.

Ванредни инспекцијски надзори су вршени по представкама према надзираним субјектима: ЈП „Путеви Србије” као управљача главних путева и АД „Инфраструктура железнице Србије” као управљача главних железничких пруга.

❖ Област заштите земљишта

Службене саветодавне посете у области заштите земљишта извршене су код ЕМС АД Београд према Годишњем плану инспекцијског надзора Инспекције за заштиту животне средине за 2023. годину.

Службене саветодавне посете извршене су на 10 локација трафостаница и извршен је преглед Извештаја овлашћене стручне организације о испитивању узорака земљишта достављених од стране ЕМС АД Београд.

Ванредни инспекцијски надзори су вршени по представкама.

3) Ниво усклађености пословања и поступања надзираних субјеката са законом и другим прописом, који се мери помоћу контролних листи

Током 2023. године настављен је континуитет у контролама правних субјеката, а и њихово пословање је управним мерама доведено у висок ниво усклађености са законом. Субјекти се у великој мери обраћају инспекторима у вези са недоумицама у њиховом пословању, како би евентуални пропусти били исправљени и како би њихов рад био у складу са прописима из надлежности Министарства заштите животне средине.

Редовни инспекцијски надзори вршени су са издатим налозима за инспекцијски надзор и надзирани субјекти су о планираним инспекцијским надзорима обавештени на прописани начин и у прописаним роковима сагласно одредбама Закона о инспекцијском надзору. Сами инспекцијски надзори вршени су према контролним листама за одређене области надзора, које се у прописаним роковима преиспитују и по потреби се ажурирају, што се објављује на сајту Министарства заштите животне средине.

У складу са Годишњим планом инспекцијског надзора инспекције за заштиту животне средине за 2023. годину, обављани су надзори у различитим областима заштите животне средине.

❖ Област заштите земљишта и контрола несанитарних депонија

Заштита земљишта

У току 2023. године извршене су службене саветодавне посете у области заштите земљишта на 10 локација трафостаница којима управља ЕМС АД Београд, и током службених саветодавних посета стручна лица овлашћене стручне организације извршила су узорковање земљишта сагласно одредбама Закона о заштити земљишта.

Извештаје о испитивању узорака земљишта од стране овлашћене стручне организације, укупно 33, ЕМС АД Београд доставио је републичким инспекторима за заштиту животне средине. На основу резултата мерења приказаних у сачињеним Извештајима није утврђено прекорачење граничних вредности загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту на 10 локација трафостаница које су биле предмет службених саветодавних посета.

Поред службених саветодавних посета, маја 2023. године извршено је једно хитно поступање у сарадњи са припадницима МУП-а и ватрогасне јединице, царинског инспектора и републичке инспекције за превоз опасних материја везано за цурење битумена из аутоцистерне на ауто-путу између Алексинца и Ражња. Наређено је надзираном субјекту да санира, очисти и преда контаминирану земљу овлашћеном оператеру а да након тога изврши узорковање на месту чишћења од стране овлашћене институције. Наређена мера је спроведена и није дошло до угрожавања животне средине.

У 2023. години у области заштите земљишта извршена су 2 хитна поступања, 2 ванредна инспекцијска надзора по представкама и 38 службених саветодавних посета.

Несанитарне депоније

У току 2023. године вршени су редовни инспекцијски надзори код управљача несанитарним депонијама. У 2023. години планирано је 23 редовна инспекцијска надзора и реализовано је

Извештај о раду Инспекције за заштиту животне средине 2023

21 редовних инспекцијских надзора над управљачима несанитарним депонијама, при чему је извршен 21 теренски инспекцијски надзор.

Редовни инспекцијски надзори су вршени у погледу контроле испуњавања обавезе спровођења санације, затварања и рекултивације несанитарних депонија комуналног отпада у складу са пројектима, на које сагласност даје министарство надлежно за послове заштите животне средине, односно других обавеза прописаних одредбама Закона о управљању отпадом и Закона о заштити животне средине.

У области контроле несанитарних депонија извршена су 24 инспекцијских надзора од чега 21 редовни и 3 контролна инспекцијска надзора.

На реализацији годишњег Плана инспекцијских надзора у области заштите земљишта и контроле несанитарних депонија за 2023. годину учествовала су 2 републичка инспектора за заштиту животне средине.

❖ Област заштите од буке

Поступајући по представкама, током 2023. године извршени су ванредни и контролни инспекцијски надзори управљача државних путева I и II реда ЈП „Путеви Србије”, везано за спровођење мера заштите од буке.

ЈП „Путеви Србије” у 2023. години предузело је мере заштите од буке по решењима републичког инспектора за заштиту животне средине и у току су поступци извршења, односно пројектовање и извођење мера заштите од буке на локацијама државних путева I и II реда.

Такође, вршени су и ванредни и контролни инспекцијски надзори АД „Инфраструктура железнице Србије”, двоколосечне пруге (Београд) Стара Пазова - Нови Сад - Суботица - државна граница за локације у Бешкој и Земуну.

Службене саветодавне посете у области заштите животне средине од буке 2023. године извршене су на 13 локација надземних електроенергетских водова - далековода ДВ 400 kV, у насељеним местима којима управља ЕМС АД Београд.

У области заштите од буке у животној средини извршено је 20 ванредних инспекцијских надзора, 12 контролних и 72 службене саветодавне посете.

На реализацији годишњег Плана инспекцијских надзора у области заштите од буке за 2023. годину и годишњег Плана инспекцијских надзора у области заштите од нејонизујућих зрачења за 2023. годину учествовао је један републички инспектор за заштиту животне средине и шеф Одсека.

❖ Област заштите од нејонизујућих зрачења

Током 2023. године вршени су редовни инспекцијски надзори везано за контролу спровођења мера заштите од нејонизујућих зрачења при коришћењу извора нејонизујућег зрачења од посебног интереса и то надземних електроенергетских водова - далековода (ДВ) од стране ЕМС АД Београд.

У области заштите од нејонизујућих зрачења укупно је извршено 24 редовна инспекцијска надзора и 2 контролна инспекцијска надзора.

На реализацији годишњег Плана инспекцијских надзора у области заштите од нејонизујућих зрачења за 2023. годину и годишњег Плана инспекцијских надзора у области заштите од буке за 2023. годину учествовао је један републички инспектор за заштиту животне средине и шеф Одсека.

❖ ИПАРД

У координацији инспекцијског надзора, са другим инспекцијама треба истаћи и координацију и активности које се спроводе са инспекцијом Министарства пољопривреде шумарства и водопривреде, према споразуму закљученом између Владе Републике Србије и Европске комисије о механизмима примене финансијске помоћи Уније Републици Србији у оквиру Инструмента за претприступну помоћ у области подршке пољопривреди и руралном развоју (ИПАРД).

У складу са тим потписан је и споразум Министарства Пољопривреде, шумарства и водопривреде и Министарства заштите животне средине у циљу реализације наведеног споразума.

Сектор за надзор и превентивно деловање у животној средини у области заштите животне средине за потребе утврђивања испуњености услова у области заштите животне средине, је вршио инспекцијске надзоре код лица која су поднела захтев за одобрење ИПАРД подстицаја, односно примаоца ИПАРД средстава.

По захтевима Управе за аграрна плаћања, Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, а на основу Споразума о сарадњи, вршени су ванредни канцеларијски и теренски инспекцијски надзори у циљу утврђивања испуњености услова за одобравање захтева за исплату подстицаја, у вези са спровођењем ИПАРД Програма у координацији и са инспекторима јединица локалне самоуправе.

По ИПАРД програму у 2023. години, укупно је реализовано 474 надзора, од тога 103 надзора је извршено од стране републичких инспектора, Одељења за поверене послове, и 371 надзор је координисан са инспекторима јединица локалне самоуправе.

Све наведене заједничке надзоре је реализовало 5 републичких инспектора за заштиту животне средине. Општа је оцена да је степен остварене сарадње у заједничким надзорима са инспекторима за заштиту животне средине јединица локалне самоуправе на веома високом нивоу.

❖ Област заштите од хемијског удеса

У складу са Годишњим планом инспекцијског надзора инспекције за заштиту животне средине у области заштите од удеса за 2023. годину, извршени су редовни инспекцијски надзори Севесо постројења који се налазе на територији Републике Србије. Прелиминарна листа Севесо постројења у току 2023. године садржала је укупно 114 Севесо постројења и то: 48 постројења вишег и 66 постројења нижег реда. Инспекцијски прегледи су обухватили контролу по контролним листама Система управљања безбедношћу и осталим контролним листама које се налазе на сајту министарства, страници инспекције, и доступне су оператерима за примену и коришћење. Током надзора код свих Севесо оператера извршена је процена ризика у складу са Алатом за процену ризика и одређивање приоритета севесо оператера који се налази на сајту министарства и доступан је оператерима за потребе самоконтроле. Током инспекцијског надзора примењен је и „Алат за сабирање количина опасних материја применом додатних критеријума за одређивање врсте документа које израђује оператер Севесо постројења“ на основу кога је извршен попис опасних материја и извршена њихова накнадна тачна идентификација. Поред редовних инспекцијских надзора, вршени су и ванредни инспекцијски надзори по захтевима надзираних субјеката, по захтевима других државних органа (Министарства унутрашњих послова, Агенције за заштиту животне средине и др.) као и по различитим поднесцима поднетим од стране грађана, група грађана, невладиних организација, удружења и других организација.

Поред редовних и ванредних инспекцијских надзора, вршени су и контролни инспекцијски надзори, у циљу контроле извршења наложених мера и отклањања утврђених незаконитости у пословању и поступању надзираних субјеката.

Извештај о раду Инспекције за заштиту животне средине 2023

У другој половини 2023. године, од стране инспектора за заштиту животне средине Одсека за удесе вршено је и теренско праћење активности на реализацији Уговора за набавку услуга измештања и трајног збрињавања опасног отпада на територији Републике Србије у Лозници. Службене белешке достављене су Стручној комисији за праћење реализације Уговора о јавној набавци услуге измештања и трајног збрињавања опасног отпада на територији Републике Србије.

Осим редовних инспекцијских послова инспектори Одсека за удесе учествовали су у раду Техничких комисија за преглед докумената Извештај о безбедности и План заштите од удеса, који израђују севесо оператери вишег реда.

Инспектори Одсека за удесе укупно су извршили 240 инспекцијских надзора, од чега је 69 редовних; 114 ванредних, 2 мешовита, 39 контролних инспекцијских надзора, 9 инспекцијских надзора код нерегистрованих и 7 службених саветодавних посета, из различитих области заштите животне средине.

У области контроле заштите од хемијског удеса укупно је извршено 145 инспекцијских надзора, од чега су 83 редовна; 19 ванредних, 2 мешовита, 28 контролних инспекцијских надзора и 12 службених саветодавних посета.

❖ Област контроле хемикалија и биоцидних производа

У складу са Годишњим планом инспекцијског надзора инспекције за заштиту животне средине у области контроле хемикалија и биоцидних производа, контрола је вршена код привредних субјеката који су произвођачи, увозници, дистрибутери и даљи корисници хемикалија и биоцидних производа у виду инспекцијских акција које су за 2023. г. планиране и вршене континуално, током целе године са дефинисаним називима акцијске контроле: контрола детергената, контрола вештачких ђубрива, упис биоцидних производа и сл.

Критеријум одабира привредних субјеката за инспекцијске кампање су оне фирме које су дистрибуирале највеће количине хемикалија, обзиром да је то и директно мерило заступљености тих хемикалија на нашем тржишту. Са тим у вези, у 2023. години извршене су контроле:

- 1) Садржаја и достављања безбедносног листа хемикалија и биоцидних производа,
- 2) Обележавања хемикалија и биоцидних производа,
- 3) Стављања у промет биоцидних производа за које је раније исходовано решење о упису биоцидног производа у Привремену листу биоцидних производа за достављање техничког досијеа,
- 4) Уписа биоцидних производа у Привремену листу биоцидних производа за достављање техничког досијеа према сазнању инспекције нерегистровани привредни субјекти,
- 5) Вођења прописане евиденције о хемикалијама и уписа хемикалија у Регистар хемикалија.

У оквиру акције уписа биоцидних производа у Привремену листу биоцидних производа за достављање техничког досијеа, сврха акцијске контроле била је контрола и евидентирање евентуалних нерегистрованих привредних субјеката у складу са Законом о инспекцијском надзору.

У 2023. години, инспектори Одсека за хемикалије укупно су извршили 268 инспекцијских прегледа, од чега је 114 редовних; 81 ванредна, 54 контролна и 2 допунска инспекцијска надзора, као и 8 инспекцијских надзора код нерегистрованих и 9 службених саветодавних посета из различитих области заштите животне средине.

У области контроле хемикалија и биоцидних производа, у току 2023. године, извршено је укупно 164 инспекцијска надзора код привредних субјеката које стављају хемикалије и/или

Извештај о раду Инспекције за заштиту животне средине 2023

биоцидне производе на тржиште Републике Србије (115 област хемикалија и 49 област биоцидних производа), од чега је: 100 редовних, 15 ванредних, 44 контролна и 1 допунски надзор. Инспекцијских надзора код нерегистрованих привредних субјеката није било.

У складу са Законом о забрани развоја, производње, складиштења и употребе хемијског оружја и о његовом уништавању, у току 2023. године, извршена су укупно 2 ванредна инспекцијска надзора.

❖ Област интегрисаног загађења и заштите животне средине од загађивања

У складу са Годишњим планом инспекцијских надзора инспекције за заштиту животне средине за 2023. годину, у области интегрисаног загађења и заштите животне средине од загађивања, инспектори за заштиту животне средине Одељења за загађења из индустријских објеката, извршили су:

Редовне инспекцијске надзоре:

- 1) постројења за која је издата интегрисана дозвола (у даљем тексту ИПРС постројења),
- 2) постојећих постројења која подлежу обавези прибављања интегрисане дозволе,
- 3) централних постројења за пречишћавање отпадних вода,
- 4) правних лица и предузетника који испуштају отпадне воде у реципијент или систем јавне канализације,
- 5) у области контроле управљања опасним отпадом код произвођача отпада,
- 6) у области контроле загађивања ваздуха код објеката у надлежности републичке инспекције за заштиту животне средине,
- 7) у области контроле емисије буке у животну средину код индустријских објеката и активности у надлежности републичке инспекције за заштиту животне средине,
- 8) спровођења услова и мера заштите животне средине из одлуке министарства, којом је дата сагласност на студију о процени утицаја на животну средину, односно спровођење прописаних минималних критеријума заштите животне средине из одлуке да није потребна израда студије,

Поред редовних инспекцијских надзора, вршени су и ванредни надзори по захтевима надзираних субјеката за утврђивање испуњености услова заштите животне средине за обављање енергетске делатности, по захтевима других државних органа (Основних јавних тужилаштава, Министарства унутрашњих послова – организационе јединице за спречавање еколошког криминала и заштиту животне средине, Агенције за заштиту животне средине и др.), као и по пријавама на загађење животне средине поднетим од стране грађана, група грађана, невладиних организација и других организација, а у областима заштите ваздуха, заштите од буке, процене утицаја на животну средину, у области управљања отпадом и отпадним водама.

У 2023. години, инспектори за заштиту животне средине, Одељења за загађења из индустријских објеката, укупно су извршили 924 инспекцијска надзора из различитих области заштите животне средине, од чега су извршена: 235 редовна инспекцијска надзора по Годишњем плану инспекцијских надзора; 440 ванредна инспекцијска надзора, од чега 101 инспекцијски надзор код нерегистрованих субјеката; 28 мешовитих инспекцијских надзора; 214 контролних инспекцијских надзора. У 2023. години извршено је и 7 допунских инспекцијских надзора и једна службена саветодавна посета по захтеву.

У трећем кварталу 2023. године, ради ажурирања Извештаја о врстама и количинама историјског отпада у индустријским постројењима у стечају и реструктурирању у Републици Србији из 2019. године, од стране инспектора за заштиту животне средине Одељења за загађења из индустријских објеката извршено је 18 ванредних инспекцијских надзора на локацијама постојећих и бивших предузећа у реструктурирању и стечају, на којима су у претходним годинама констатоване ускладиштене количине историјског опасног отпада.

Извештај о раду Инспекције за заштиту животне средине 2023

Такође, у четвртном кварталу 2023. године, од стране инспектора за заштиту животне средине Одељења за загађења из индустријских објеката, вршено је теренско праћење активности на реализацији Уговора за набавку услуга измештања и трајног збрињавања опасног отпада на територији Републике Србије - у Лесковцу, Крушевцу, Трстенику, Грделици и Мерошини. Инспектори који су присуствовали радовима на измештању опасног отпада, сачињавали су службене белешке којим су констатовали спровођење тренутних активности на терену. Службене белешке достављене су Стручној комисији за праћење реализације Уговора о јавној набавци услуге измештања и трајног збрињавања опасног отпада на територији Републике Србије.

❖ Област управљања отпадом

У току 2023. године, у складу са Годишњим планом инспекцијских надзора инспекције за заштиту животне средине у области управљања отпадом за 2023. годину којим је планирано 380 редовних и ванредних инспекцијских надзора, вршени су редовни инспекцијски надзори код оператера који поседују дозволе за управљање отпадом (сакупљање, транспорт, складиштење, третман и одлагање отпада) издате од стране министарства надлежног за послове заштите животне средине, као и ванредни инспекцијски надзори: по захтевима Агенције за заштиту животне средине за вршење надзора произвођача, односно увозника производа стављених на тржиште РС који после употребе постају посебни токови отпада везано за пријављивање података у Национални регистар извора загађивања; по захтевима оператера који конкуришу за доделу подстицајних средстава на основу објављених Јавних конкурса за доделу подстицајних средстава за поновну употребу и искоришћење отпада као секундарне сировине, или за добијање енергије, у вези издавања потврђујућих налаза да су оператери постројења поновно искористили, рециклирали, односно третирали отпад у периоду (кварталу) за који је захтев поднет; по захтевима надлежног органа за издавање дозвола за прекогранично кретање отпада у вези поднетих захтева привредних субјектата који врше увоз и извоз отпада ради утврђивања испуњености услова за прекогранично кретање (увоз/извоз) отпада; надзори код нерегистрованих субјектата; по захтевима надлежног органа за издавање дозвола за управљање отпадом за утврђивање испуњености услова за рад постројења за управљање отпадом ради добијања дозвола за управљање отпадом.

Редовни инспекцијски надзори вршени су са издатим налозима за инспекцијски надзор и надзирани субјекти су о планираним инспекцијским надзорима обавештени на прописани начин и у прописаним роковима, сагласно одредбама Закона о инспекцијском надзору.

У 2023. години извршено је 681 инспекцијски надзор привредних субјектата и то: 9 редовних инспекцијских надзора, 103 ванредна инспекцијска надзора, 361 ванредних утврђујућих инспекцијских надзора, 140 ванредних потврђујућих инспекцијских надзора, 8 допунских инспекцијских надзора, 55 контролних инспекцијских надзора, 1 инспекцијски надзор ради предузимања хитних мера и 1 службена саветодавна посета.

У другој половини 2023. године, од стране инспектора за заштиту животне средине Одељења за надзор оператера постројења, прекограничног кретања и посебних токова отпада вршено је и теренско праћење активности на реализацији Уговора за набавку услуга измештања и трајног збрињавања опасног отпада на територији Републике Србије - у Лозници. Инспектори који су присуствовали радовима на измештању опасног отпада, сачињавали су службене белешке којим су констатовали спровођење тренутних активности на терену. Службене белешке достављене су Стручној комисији за праћење реализације Уговора о јавној набавци услуге измештања и трајног збрињавања опасног отпада на територији Републике Србије.

❖ Област заштите природе

Током 2023. године настављен је континуитет у контролама правних субјектата, а и њихово пословање је управним мерама доведено у висок ниво усклађености са законом. Субјекти се у

Извештај о раду Инспекције за заштиту животне средине 2023

великој мери обраћају инспекторима у вези са сваком недоумицом у њиховом пословању, како би евентуални пропусти били исправљени и како би њихов рад био у складу са прописима из надлежности Министарства заштите животне средине.

У 2023. години, инспектори за заштиту животне средине, Одсека за природу, укупно су извршили 588 инспекцијских надзора из различитих области заштите животне средине, од чега су извршена: 133 редовна инспекцијска надзора; 416 ванредна инспекцијска надзора; 11 контролних инспекцијска надзора, 18 превентивних инспекцијских надзора и 2 инспекцијска надзора над нерегистрованим субјектима.

4) Број откривених и отклоњених или битно умањених насталих штетних последица по законом заштићена добра, права и интересе (корективно деловање инспекције)

Током 2023. године Инспекција за заштиту животне средине поступала је у складу са својим правима, дужностима и овлашћењима у случајевима у којима је на основу утврђеног чињеничног стања доносила решења према надзираним субјектима за спровођење мера заштите животне средине, сагласно законским прописима из области заштите животне средине.

Инспектори су извршили инспекцијске надзоре у различитим областима животне средине, током којих су откривали и кроз налагање мера отклањања, или битно умањили настале штетне последице по животну средину.

Инспекција је наложила спровођење 514 мера за отклањање уочених незаконитости, изрекла 141 забрану вршења активности и донела 5 мера о привременом одузимању.

У току 2023. године инспектори за заштиту животне средине су извршили велики број ванредних инспекцијских надзора, који се превасходно односе на:

- захтеве Агенције за заштиту животне средине по питању контроле обвезника пријављивања података у Национални регистар извора загађивања, и то:
 - производима стављеним на тржиште Републике Србије који после употребе постају посебни токови отпада. Републичка инспекција за заштиту животне средине је извршила 604 ванредна инспекцијска надзора за категорије возила, гума, електричних и електронских производа.
 - производима стављеним на тржиште Републике Србије, за које постоји обавеза плаћања накнаде за посредно загађење вода (минерална ђубрива са азотом, средства за заштиту биља и детергенти на бази фосфата). Републичка инспекција за заштиту животне средине је извршила инспекцијске надзоре у области посредног загађења вода на територији Републике Србије код 10 привредних субјеката који су регистровани за производњу или увоз минералних ђубрива са азотом, средстава за заштиту биља и детергената на бази фосфата.
- захтеве Министарства унутрашњих послова – организационе јединице за спречавање еколошког криминала и заштиту животне средине. У току 2023. године извршене су заједничке контроле код укупно 143 надзирана субјекта.
- захтеве привредних субјеката за издавање налаза о испуњености услова из прописа у области заштите животне средине за добијање енергетске лиценце, у складу са Правилником о лиценци за обављање енергетске делатности и сертификацији; укупан број инспекцијских надзора за енергетску лиценцу је 10.

❖ Област заштите од хемијског удеса

У току 2023. године није било забележених удесних ситуација код севесо оператера.

❖ Област заштите природе

У току 2023. године обављани су ванредни инспекцијски надзори код физичких лица којима је начињена штета од строго заштићених врста дивљих животиња. Сачињавањем записника о томе да су та физичка лица предузела све неопходне мере ради спречавања настанка штета

Извештај о раду Инспекције за заштиту животне средине 2023

од строго заштићених врста дивљих животиња, учињен је корак ка остваривању права и интереса физичких лица на надокнаду штете у складу са законом. Обављено је укупно 176 инспекцијских надзора што чини четири пута више инспекцијских надзора у овој области у односу на претходну календарску годину.

У току 2023. године Инспекција за заштиту животне средине у области заштите природе је обављала инспекцијске надзоре у правцу спречавања или битног умањења вероватног настанка штетних последица по законом заштићена природна добра (заштићене и строго заштићене дивље биљне и животињске врсте). Пронађене повређене, као и одузете живе јединке заштићених и строго заштићених дивљих животињских врста које су држане у заточеништву супротно закону, које су пронађене или које су биле предмет нелегалног промета, смештане су у прихватилишта.

5) Број утврђених нерегистрованих субјеката и мерама спроведеним према њима

У 2023. години, инспектори за заштиту животне средине извршили су 52 самостална и 97 заједничких инспекцијских надзора код нерегистрованих привредних субјеката и према истима је поступано у складу са Законом о инспекцијском надзору и другим посебним законима из области заштите животне средине.

6) Мере предузете ради уједначавања праксе инспекцијског надзора и њихово дејство

У складу са Законом о инспекцијском надзору, у циљу уједначавања рада инспектора за заштиту животне средине у надзорима су коришћене контролне листе, које се налазе на сајту министарства и доступне су свим оператерима за потребе самоконтроле.

❖ Област координације поверених послова

Годишњим Планом за 2023. годину, предвиђени су заједнички инспекцијски надзори са инспекторима јединица локалне самоуправе.

Током 2023. године, Одељење за поверене послове, Одсек за координацију поверених послова је вршило заједничке инспекцијске надзоре са инспекцијама за заштиту животне средине јединица локалне самоуправе, и то: координисане акције, у складу са годишњим планом Одељења за поверене послове и заједничке надзоре на основу указане потребе, која произилази из координације поверених послова инспекцијама за заштиту животне средине јединица локалне самоуправе.

1. Кординисане акције према Годишњем плану Одељења за поверене послове

У складу са одобреним планом Координационе комисије Владе Републике Србије, инспектори Одељења за поверене послове, Одсека за координацију поверених послова, вршили су заједничке надзоре са инспекторима за заштиту животне средине јединица локалне самоуправе. Заједнички надзори су вршени као редовни надзори, поштујући усвојени годишњи план инспекцијских надзора јединице локалне самоуправе. Тежиште инспекцијских надзора је било на надзираним субјектима који се баве управљањем неопасним отпадом, а биле су заступљене и области процене утицаја на животну средину и заштита ваздуха.

Укупно је реализовано 34 заједничких надзора, са инспекторима јединица локалних самоуправа.

2. Координација инспекцијских надзора према указаним потребама

Заједнички надзори, реализовани на основу указане потребе током координације поверених послова нису честа појава. Уобичајено се практикују када је:

- неопходно непосредно утврдити чињенично стање које излази из оквира надлежности инспектора за заштиту животне средине јединице локалне самоуправе.
- по захтеву поступајућег инспектора (комплексан надзор, незадовољство странке ...).

Највећи број заједничких надзора је реализован у оквиру контроле везане за контролу супстанци које оштећују озонски омотач, као и контроле заштите од буке.

3. Обука инспектора

У 2023. години нису вршене обуке инспектора Јединица локалне самоуправе којима су поверени послови инспекцијског надзора. Законом о буџету РС планирана су средства за трошкове републичких инспектора за заштиту животне средине који би вршили обуку. Трошкови инспектора ЈЛС треба да буду планирани буџетима локалних самоуправа.

7) Остварење плана и ваљаности планирања инспекцијског надзора, нарочито о односу редовних и ванредних инспекцијских надзора, броју редовних инспекцијских надзора који нису извршени и разлозима за то, као и о броју допунских налога за инспекцијски надзор

Полазећи од обавезе која проистиче из члана 10. Закона о инспекцијском надзору, сачињен је Годишњи план инспекцијских надзора инспекције за заштиту животне средине за 2023. годину, који је одобрен од стране Координационе комисије Владе Републике Србије.

Редовни инспекцијски надзори вршили су се према контролним листама, које су објављене на интернет страни министарства.

У складу са наведеним плановима инспекцијских надзора, инспектори су поред редовних, обављали и ванредне инспекцијске надзоре.

❖ Област координације поверених послова

Анализом остварених резултата, реализација Плана инспекцијских надзора у области поверених послова за 2023. годину је извршена у потпуности.

У 2023. години инспекцији за заштиту животне средине достављане су представке преко писарнице и електронском поштом, које су се односиле на све области заштите животне средине.

Све представке су обрађене и исте достављене надлежним инспекцијама у јединицама локалне самоуправе, или покрајинској инспекцији на поступање у складу са њиховим овлашћењима. За представке, које су се односиле на надлежност инспектора за заштиту животне средине јединица локалне самоуправе и аутономне покрајине, којима су послови инспекцијског надзора поверени, тражен је извештај о предузетим мерама у вези навода из представки подносиоца. Подносиоци представки су обавештавани о прослеђивању истих надлежној инспекцији јединица локалне самоуправе, или аутономне покрајине на поступање. Укупно је у 2023. години Одељење за поверене послове обрадило 342 представке.

Законом о инспекцијском надзору дефинисана је обавеза израде Годишњих планова инспекцијских надзора, по којима је инспекција дужна да поступа. Годишњи планови инспекција за заштиту животне средине аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе достављени су на мишљење Сектору за надзор и превентивно деловање у животној средини. Сектор за надзор и превентивно деловање у животној средини је анализом достављених планова дао позитивно мишљење за Годишњи план Покрајинске инспекције за заштиту животне средине и позитивно мишљење за Годишње планове инспекција за заштиту животне средине у 121 јединица локалне самоуправе, који су у складу са Законом о инспекцијском надзору.

❖ Област заштите земљишта и несанитарних депонија

У складу са годишњим Планом у области заштите земљишта и контроле несанитарних депонија за 2023. годину, извршени су:

- Број инспекцијских надзора у 2023. години: 28
- Број планираних редовних инспекцијских надзора: 23
- Број реализованих редовних инспекцијских надзора: 21
- Број планираних ванредних инспекцијских надзора: 10 %
- Број реализованих ванредних инспекцијских надзора: 4
- Број контролних инспекцијских надзора: 3

Извештај о раду Инспекције за заштиту животне средине 2023

Реализација Плана у области заштите земљишта и контроле несанитарних депонија за 2023. годину: 100 %.

На реализацији годишњег Плана инспекцијских надзора у области заштите земљишта и контрола несанитарних депонија за 2023. годину учествовала су 2 (два) републичка инспектора за заштиту животне средине.

❖ Област заштите од буке

У складу са годишњим Планом у области заштите од буке за 2023. годину, извршени су:

- Број инспекцијских надзора у 2023. години: 32
- Број ванредних инспекцијских надзора: 20
- Број контролних инспекцијских надзора: 12

Реализација Плана у области заштите од буке за 2023. годину: 100 %.

❖ Област заштите од нејонизујућих зрачења

У складу са годишњим Планом у области заштите од нејонизујућих зрачења за 2023. годину, извршени су:

- Број инспекцијских надзора у 2023. години: 26
- Број планираних редовних инспекцијских надзора: 24
- Број реализованих редовних инспекцијских надзора: 24
- Број контролних инспекцијских надзора: 2

Реализација Плана у области заштите од нејонизујућих зрачења за 2023. годину: 100 %.

На реализацији годишњег Плана инспекцијских надзора у области заштите од нејонизујућих зрачења за 2023. годину и годишњег Плана инспекцијских надзора у области заштите од буке за 2023. годину учествовао је један републички инспектор за заштиту животне средине и шеф Одсека.

❖ Област интегрисаног загађења и заштите животне средине од загађивања

Инспекцијски надзори надзираних субјеката и њихових постројења вршени су у складу са Годишњим и оперативним планом инспекцијских надзора, који се сачињава коришћењем алата за процену ризика. На овај начин су постављени приоритети у контроли великих загађивача, односно ИРРС постројења и извршено је разврставање надзираних субјеката у 4 нивоа опасности: критичан ризик (3 постројења), висок ризик (5 постројења), средњи ризик (24 постројења) и низак ризик (24 постројења). У зависности од степена ризика, разликује се и учесталост вршења редовних инспекцијских надзора у току једне године: критичан ризик (4 пута годишње), висок ризик (3 пута годишње), средњи ризик (2 пута годишње) и низак ризик (1 годишње). Планиран обим редовних инспекцијских надзора у 2023. години, у ИРРС постројењима износи 99 инспекцијских надзора. Поред наведеног, планирани су и редовни инспекцијски надзори постројења, објеката и активности који поседују услове и мере заштите животне средине, прописане Студијом о процени утицаја на животну средину, као и надзори над постројењима и активностима који се контролишу само према Закону о водама, Закону о управљању отпадом и Закону о заштити ваздуха (укупно 150).

Реализација Годишњег плана редовних инспекцијских надзора инспекције за заштиту животне средине, у области интегрисаног загађења и заштите животне средине од загађивања за 2023. годину: 100%.

Број инспекцијских надзора у 2023. години: 924

- Број редовних инспекцијских надзора у 2023. години: 235
- Број ванредних инспекцијских надзора у 2023. години: 440
- Број мешовитих инспекцијских надзора у 2023. години: 28
- Број контролних инспекцијских надзора у 2023. години: 214

- Број допунских инспекцијских надзора у 2023. години: 7

Приликом израде годишњег плана инспекцијских надзора за 2023. годину у области интегрисаног загађења и заштите животне средине од загађивања, предвиђено је да ће број ванредних инспекцијских надзора да износи 40%, од укупног броја реализованих инспекцијских надзора током 2023. године, узимајући у обзир анализу стања вршења инспекцијских надзора у претходним годинама. Овакво стање ствари, пре свега је условљено много већим бројем захтева привредних субјеката и других надлежних органа, за вршење ванредних инспекцијских надзора из прописа у области заштите животне средине. Такође, стално подизање свести о потреби заштити животне средине у последњим годинама доприноси великом броју представки и пријава, које подносе грађани, удружења грађана и невладине организације.

У току 2023. године, у области интегрисаног загађења и заштите животне средине од загађивања, проценат вршења ванредних надзора износи 47% од укупног броја извршених инспекцијских надзора.

Обзиром на горе речено, може се констатовати да је у потпуности реализован и премашен План инспекцијских надзора инспекције за заштиту животне средине за 2023. годину, у области интегрисаног загађења и заштите животне средине од загађивања.

❖ **Област заштите од хемијског удеса**

У области контроле заштите од хемијског удеса код севесо постројења, планирано је да се у току 2023. године најмање једном годишње изврши редован теренски и канцеларијски надзор севесо оператера вишег реда на територији Републике Србије, што је у складу са захтевом севесо директиве да се контрола севесо постројења вишег реда врши једном годишње без обзира да ли је истим издата сагласност на Извештај о безбедности и План заштите од удеса. Везано за контролу севесо постројења нижег реда, користећи Алат за процену ризика и одређивање приоритета, извршена је процена ризика и утврђивање нивоа ризика севесо оператера. Према утврђеном нивоу ризика, извршено је њихово прелиминарно рангирање. У зависности од степена ризика, одређена је учесталост вршења редовних инспекцијских надзора у току једне године: критичан ризик (минимум 2 пута годишње), висок ризик (минимум 1 пут годишње), средњи ризик (1 пут годишње) и низак ризик (1 пут у току 2 године).

У току 2023. године вршена је контрола документа Политика превенције удеса у свим случајевима у којима наведени документ не садржи све елементе који су предвиђени Правилником о садржини Политике превенције удеса и садржини и методологији израде Извештаја о безбедности и Плана заштите од удеса („Службени гласник РС“ бр. 41/10). Осим редовних инспекцијских послова инспектори Одсека за удесе учествовали су у раду Техничких комисија за преглед докумената Извештај о безбедности и План заштите од удеса, који израђују севесо оператери вишег реда.

Годишњим планом за 2023. годину, изведен је проценат да се за потребе вршења ванредних надзора издвоји 10% од укупног броја надзора. У току 2023. године, у Одсеку за удесе, проценат вршења ванредних надзора износио је 52,1% од укупног броја надзора, услед ангажовања инспектора овог одсека у ванредним инспекцијским контролама из других области заштите животне средине (посебни токови отпада, ИПАРД, Одељења за сузбијање еколошког криминала МУП-а и сл). Иначе, у области контроле заштите од хемијског удеса у току 2023. године остварен је проценат ванредних инспекцијских 14,4 %, од укупног броја надзора у овој области.

Непланирано ангажовање инспектора овог одсека у ванредним инспекцијским контролама из других области заштите животне средине, захтевало је додатне напоре и ангажовање

Извештај о раду Инспекције за заштиту животне средине 2023

инспектора како би се остварила реализација Плана инспекцијског надзора у области заштите од хемијског удеса за 2023. годину у потпуности.

Реализација Плана Инспекције за заштиту животне средине у области заштите од хемијског удеса за 2023. годину остварена је 100 %.

Број инспекцијских надзора у 2023. години: 145

Број редовних инспекцијских надзора у 2023. години: 83

Број ванредних инспекцијских надзора у 2023. години: 19

Број мешовитих инспекцијских надзора у 2023. години: 2

Број контролних инспекцијских надзора у 2023. години: 28

Број превентивних деловања у 2023. години: 12

❖ Област контроле хемикалија и биоцидних производа

У складу са Годишњим Планом инспекцијског надзора у области контроле хемикалија и биоцидних производа, инспекција за заштиту животне средине вршила је планиране инспекцијске надзоре, а према утврђеним акцијама контроле и процењеном ризику рађено је одређивање приоритета привредних субјеката за потребе контроле хемикалија и биоцидних производа. У складу са наведеним у току 2023. године акценат у контроли стављен је на инспекцијске надзоре контроле обележавања детергената и инспекцијске надзоре контроле минералних ђубрива у складу са Законом о хемикалијама као и инспекцијске надзоре контроле стављања у промет биоцидних производа у складу са Законом о биоцидним производима.

На основу сачињеног и одобреног Плана инспекцијског надзора за 2023. годину планирано је да инспектори Одсека за хемикалије поред редовних инспекцијских надзора, обављају и ванредне инспекцијске надзоре. Такође, планом је изведен проценат да се за потребе вршења ванредних надзора издвоји 10% од укупног броја надзора. У току 2023. године, у Одсеку за хемикалије, проценат вршења ванредних надзора износио је 33,2% укупног броја надзора, услед ангажовања инспектора овог одсека у ванредним инспекцијским контролама из других области заштите животне средине (посебни токови отпада, заштита од хемијског удеса, ИПАРД, Одељења за сузбијање еколошког криминала МУП-а и сл). Иначе, у области контроле хемикалија и биоцидних производа у току 2023. године било је укупно 5 ванредних инспекцијских надзора, односно 9,14 % од укупног броја надзора у овој области.

Непланирано ангажовање инспектора овог одсека у ванредним инспекцијским контролама из других области заштите животне средине, захтевало је додатне напоре и ангажовање инспектора како би се остварила реализација Плана инспекцијског надзора инспекције за заштиту животне средине у области контроле хемикалија и биоцидних производа за 2023. годину у потпуности. Реализација плана остварена је 100 %.

Број инспекцијских надзора у 2023. години: 164

Број редовних инспекцијских надзора у 2023. години: 100

Број ванредних инспекцијских надзора у 2023. години: 15

Број контролних инспекцијских надзора у 2023. години: 44

У складу са Законом о забрани развоја, производње, складиштења и употребе хемијског оружја и о његовом уништавању, у току 2023. године, извршена су укупно 2 ванредна инспекцијска надзора.

❖ Област управљања отпадом

На основу сачињеног и одобреног Плана инспекцијских надзора инспекције за заштиту животне средине за 2023. годину, планирано је да инспектори за заштиту животне средине за

Извештај о раду Инспекције за заштиту животне средине 2023

надзор оператера постројења, прекограничног кретања и посебних токова отпада обављају редовне и ванредне инспекцијске надзоре.

Редовни инспекцијски надзори оператера који поседују дозволе за управљање отпадом (сакупљање, транспорт, складиштење, третман и одлагање отпада), издате од стране министарства надлежног за послове заштите животне средине, вршени су у складу са Годишњим планом контроле наведених оператера и приоритетима у контроли оператера за управљање отпадом сходно извршеном разврставању у четири нивоа ризика: критичан, висок, средњи и низак ризик. Динамика и учесталост редовног инспекцијског надзора утврђује се зависно од процењеног степена ризика, тако да је препоручен број редовних инспекцијских надзора дат према степену ризика: критичан ризик - најмање 2 инспекцијска надзора у току године, висок ризик - најмање два инспекцијска надзора у току 18 месеци, средњи ризик - најмање један инспекцијски надзор у току 15 месеци и низак ризик - најмање један инспекцијски надзор у току 18 месеци.

Планирано је да очекивани обим ванредних инспекцијских надзора буде до 80 % од укупно извршених инспекцијских надзора.

У току 2023. године, обим ванредних инспекцијских надзора у односу на укупан број обављених редовних и ванредних инспекцијских надзора у области управљања отпадом износио је преко 90 %.

У области надзора прекограничног кретања отпада у 2023. години, надлежни орган Министарства заштите животне средине достављао је захтеве Одељењу за надзор оператера постројења, прекограничног кретања и посебних токова отпада за вршење ванредних утврђујућих инспекцијских надзора оператера, подносиоца захтева за добијање дозвола за прекогранично кретање отпада, ради утврђивања испуњености услова за увоз, везано за испуњеност услова за рад постројења за прераду увезеног отпада, као и извоз отпада сходно складишним капацитетима постројења у коме се отпад припрема за извоз, ради добијања дозвола за увоз, односно извоз различитих врста опасног и неопасног отпада где је, по сваком појединачном захтеву, инспекција поступала и констатовала испуњеност услова са аспекта заштите животне средине везано за поступање по мерама заштите животне средине.

Реализација Плана Одељења за надзор оператера постројења, прекограничног кретања и посебних токова отпада за 2023. годину је 100 %.

Разлози већег броја извршених ванредних инспекцијских надзора у односу на редовне инспекције надзоре су недовољни људски капацитети у области надзора управљања отпадом; захтеви достављени од стране Агенције за заштиту животне средине за надзоре великог броја произвођача, односно увозника производа стављених на тржиште РС који после употребе постају посебни токови отпада; захтеви надлежног органа за издавање дозвола за увоз/извоз отпада, поднетих од стране већег броја привредних субјекта; велики број ванредних надзора по захтевима оператера постројења поднетих по објављивању Јавних конкурса за доделу подстицајних средстава за појединачне квартали у 2023. години; већи број поднетих захтева од стране других органа и организација, пријава грађана, невладиних организација и др, као и теренско праћење активности на реализацији Уговора за набавку услуга измештања и трајног збрињавања опасног отпада на територији Републике Србије од стране инспектора Одељења за надзор оператера постројења, прекограничног кретања и посебних токова отпада, чиме је онемогућено вршење планираног броја редовних надзора у складу са усвојеним годишњим планом.

Извештај о раду Инспекције за заштиту животне средине 2023

Инспектори Одељења за надзор оператера постројења, прекограничног кретања и посебних токова отпада, у току 2023. године, у већем броју вршили су теренске инспекцијске надзоре али, у зависности од потреба и ситуација на терену, вршени су и теренски и канцеларијски инспекцијски надзори.

- Број инспекцијских надзора у 2023. години: 681
- Број редовних инспекцијских надзора у 2023. години: 9
- Број ванредних инспекцијских надзора у 2023. години: 103
- Број ванредних утврђујућих инспекцијских надзора у 2023. години: 361
- Број ванредних потврђујућих инспекцијских надзора у 2023. години: 140
- Број допунских инспекцијских надзора у 2023. години: 8
- Број контролних инспекцијских надзора у 2023. години: 55
- Број инспекцијских надзора ради предузимања хитних мера у 2023. години: 1
- Број службених саветодавних посета: у 2023. години: 1

❖ Област заштите природе

У складу са Годишњим Планом инспекцијског надзора Инспекције за заштиту природе за 2023. годину, извршени су:

- 1) Инспекцијски надзори код управљача заштићених подручја
- 2) Инспекцијски надзори код корисника заштићених подручја
- 3) Инспекцијски надзори код оператера који се баве прометом заштићених биљних и животињских врста
- 4) Инспекцијски надзори везани за спровођење ЦИТЕС конвенције
- 5) Инспекцијски надзори везани за поступање са заштићеним дивљим врстама
- 6) Инспекцијски надзори код држаоца заштићених врста дивљих животиња
- 7) Инспекцијски надзори у Зоо вртovima
- 8) Ванредни инспекцијски надзори – поступање оператера са производима који после употребе постају посебни токови отпада
- 9) Ванредни инспекцијски надзори – контрола достављања података за произведене или увезене детергенте са фосфатима, минерална ђубрива, односно средства за заштиту биља у Национални регистар извора загађивања

Број извршених инспекцијских надзора у 2023. години: 588

Број извршених редовних инспекцијских надзора у 2023. години: 133

Број извршених ванредних инспекцијских надзора (у области заштите природе) у 2023. години: 416

Број извршених ванредних инспекцијских надзора (поступање оператера са производима који после употребе постају посебни токови отпада и по захтевима МУП-а) у 2023. години: 28.

Број извршених контролних инспекцијских надзора у 2023. години: 11

Реализација Плана Инспекције за заштиту животне средине у области заштите природе за 2023. годину остварена је 100 %.

8) Ниво координације инспекцијског надзора са инспекцијским надзором кога врше друге инспекције

Током 2023. године, у оквиру координације инспекцијског надзора инспекције за заштиту животне средине са инспекцијским надзором кога врше друге инспекције, реализоване су заједничке акције са грађевинском инспекцијом, и то на подручју ПИО Власина, ПП Голија, НП Тара у области бесправне градње у заштићеним подручјима, као и заједничке саветодавне посете код управљача заштићених подручја СРП Увац и ПИО Цер.

❖ Област координације поверених послова

Један од основних циљева Сектора за надзор и превентивно деловање у животној средини је успостављање система, кроз координацију послова инспекцијског надзора поверених јединицама локалне самоуправе.

Имајући у виду број закона којима су поверени послови јединицама локалне самоуправе и недовољне капацитете, пре свега организационе и кадровске, примена прописа у пракси, у 2023. години вршена је активна координација послова инспекцијског надзора. У претходним годинама, било је евидентно да су органи локалне самоуправе препуштени сами себи у спровођењу прописа из области заштите животне средине који су им поверени, без успостављене јединствене процедуре поступања и контроле, што је имало за последицу различитост у тумачењу и примени једних те истих одредби прописа у пракси.

С тим у вези, Сектор за надзор и превентивно деловање у животној средини је вршио координацију извршавања поверених послова инспекцијског надзора из делокруга надлежности инспекције за заштиту животне средине АП Војводине и јединица локалне самоуправе.

На основу поднесака странака који се односе на заштиту животне средине, републичка инспекција за заштиту животне средине је у циљу остваривања законитог, правилног и ефикасног надзора, упућивала исте инспекцији за заштиту животне средине АП Војводине и јединицама локалне самоуправе на поступање, са захтевом за достављање извештаја о предузимању радњи о наведеним случајевима.

Републичка инспекција је на овај начин остваривала увид и утврђивала стање извршавања поверених послова и тако стекла сазнања и праву слику о појавама, отвореним и спорним питањима и проблемима у вршењу поверених послова инспекцијског надзора. Када је то било потребно, републичка инспекција за заштиту животне средине је издавала и одговарајуће инструкције инспекторима јединица локалне самоуправе и контролисала је извршавање издатих инструкција. Кроз контролу извршавања поверених послова остварује се увид у рад инспекције јединице локалне самоуправе и аутономне покрајине, утврђује стање, указујући на пропусте и недостатке, пружајући потребна објашњења, савете и информације са преношењем потребних искустава и добре праксе.

У појединим јединицама локалне самоуправе нема професионалне самосталности инспектора заштите животне средине. Комуникација између надлежног органа локалне самоуправе за спровођење поступка процене утицаја, издавања дозвола и други поверени послови са инспекторима за заштиту животне средине у многим јединицама локалне самоуправе је слаба или нема једног или другог органа. Инспектори неких јединица локалне самоуправе, због обављања изворних послова нису били у могућности да испуне своје Годишње планове или нису у потпуности имали Оперативне планове са списком надзираних субјеката. Инспекторима јединица локалне самоуправе је и урађена јединствена табела као алат за вођење података о свим активностима по месецима у току једне године а које су истовремено и саставни део Годишњег извештаја инспектора.

Током реализације свих активности, ни у једном моменту није доведена у питање самосталност у поступању и одлучивању инспектора јединица локалне самоуправе.

9) Материјални, технички и кадровски ресурси које је инспекција користила у вршењу инспекцијског надзора и мере предузете у циљу делотворне употребе ресурса инспекције и резултати предузетих мера

Уочена је потреба за побољшањем материјално-техничких средстава и опреме, а све у циљу ефикаснијег и делотворнијег рада Инспекције за заштиту животне средине. Возила која су на располагању инспекторима старости су 10 и више година те су чести кварови на возилима, што отежава рад инспектора, односно вршење теренских инспекцијских надзора.

Свим инспекторима за заштиту животне средине обезбеђена су средства за рад (лаптоп рачунари и интернет).

Извештај о раду Инспекције за заштиту животне средине 2023

На крају 2023. године у Сектору за надзор и превентивно деловање у животној средини било је укупно запослено 67 лица, од чега 56 инспектора за заштиту животне средине, од 85 систематизованих радних места за инспекторе за заштиту животне средине, према Правилнику о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места.

10) Придржавање рокова прописаних за поступање инспекције

Републички инспектори за заштиту животне средине у 2023. години у свему су се придржавали рокова прописаних Законом о инспекцијском надзору и Законом о општем управном поступку.

11) Законитост управних аката донетих у инспекцијском надзору (број другостепених поступака, њихов исход, број покренутих управних спорова и њихов исход)

На решења инспекције за заштиту животне средине у 2023. години уложено је 8 жалби и није уложена ни једна тужба.

12) Поступање у решавању приговора и притужби на рад инспекције, са исходима тог поступања, уз посебно истицање броја поднетих приговора и притужби и области рада на које су се односили

У 2023. години поднета је 1 притужба на рад инспектора за заштиту животне средине, у области заштите ваздуха, сходно члану 52. Закона о инспекцијском надзору, која је оцењена као неоснована.

13) Програми стручног усавршавања који су похађали инспектори, односно службеници овлашћени за вршење инспекцијског надзора (област стручног усавршавања и тематске целине програма обуке, као и број учесника у свакој тематској целини, а ако је по завршетку програма вршена провера знања учесника и подаци о оствареном успеху)

Током 2023. године инспектори за заштиту животне средине узели су учешће и у следећим обукама и стручним усавршавањима:

- 1) Обуке Националне Академије за јавну управу, и то: Електронска пословна комуникација; Електронско канцеларијско пословање и коришћење софтверског решења Еписарница, а у складу са обавезама из Уредбе о канцеларијском пословању органа државне управе; Општи управни поступак; Поступак ИН као посебан управни поступак; Право на приступ информацијама од јавног значаја; Ка ефикаснијим инспекцијама; Радно законодавство; Законодавни процес - основна обука; Праћење учинка и вредновање радне успешности држ. Службеника; Безбедно коришћење ИКТ; Табеларне калкулације; POWER POINT презентације; MS Teams; Безбедност и здравље на раду; Како успоставити баланс личног и професионалног живота; Заштита људских права; Вештине комуникације; Развој вештине приповедања; Управљање и контрола беса; Колико смо емоционално интелигентни;
- 2) Обуке Европске Агенције за хемикалије-ЕЧА и то: Completeness check of REACH registration dossiers: what changes in 2023 and how you can prepare (online); Revision of CLP; Information session on CLP revision;
- 3) Обука – IMPEL: Strengthening Law Enforcement: Combating Environmental Crimes; Strategies for Combating Environmental Crimes; Environmental crimes investigative techniques and operational support; Connecting the Dots: Exploring the Nexus between Anti Money Laundering (AML) and Environmental Crime; Dirty Deals: Case Studies on corruption in waste management and trade;
- 4) Обука – GIZ: Study on Implementing the New Enlargement Methodology and Green Agenda for the WB in Relation with the UN Agenda 2030 and Sustainable Development Goals (SDGs)
- 5) PLAC III пројекат – Студијска посета у Италији, регија Венето, упознавање са применом појединих одредби Севесо 3 директиве, ЕУ (2012/18/ЕУ)
- 6) У оквиру пројекта „Зелена транзиција - имплементација Директиве о индустријским емисијама у Србији 2021-2025”, у марту 2023. године четири инспектора Одељења за

загађења из индустријских објеката прошло је петодневну обуку за тренере инспектора, у области контроле великих загађивача сагласно са ИРПС Директивом и Директивом у индустријским емисијама, док је двоје инспектора присуствовало дводневnoj радионици на тему заштите земљишта, подземних вода и управљања отпадом. У мају 2023. године, у оквиру истог пројекта шест инспектора Одељења за загађења из индустријских објеката прошло је петодневну обуку за тренере инспектора, у области контроле великих загађивача сагласно са ИРПС Директивом и Директивом у индустријским емисијама, док је три инспектора присуствовало дводневnoj радионици из области заштите ваздуха, заштите од буке, фугитивних емисија и непријатних мириса. Такође, у новембру три инспектора Одељења за загађења из индустријских објеката, прошли су додатну обуку за тренере инспектора у области контроле великих загађивача, сагласно са ИРПС Директивом и Директивом о индустријским емисијама.

- 7) У децембру 2023. године у Сарајеву, један инспектор Одељења за загађења из индустријских објеката учествовао је на Регионалном састанку о еколошкој правди и еколошком криминалу, у организацији Развојног програма Уједињених нација (UNDP) Босне и Херцеговине и земаља региона, са циљем да се идентификују ефикасни и одрживи приступи и механизми решавања еколошких питања на Западном Балкану, као и да се подстакне сарадња и размена знања и искустава на нивоу земаља у региону.

14) Иницијативе за измене и допуне закона и других прописа

Инспектори за заштиту животне средине осим инспекцијских надзора у 2023. години учествовали су у изради прописа из области заштите животне средине.

Инспектор за заштиту животне средине учествовао је у раду Националног координационог тела за борбу против ширења оружја за масовно уништење за период од 2021. до 2025. године за спровођење Стратегије за спречавање ширења оружја за масовно уништење за период од 2021. до 2025. године, Националног акционог плана за примену резолуције 1540 Савета безбедности Уједињених нација о спречавању ширења оружја за масовно уништење и средстава за њихово преношење (НАП 1540) оформљеног Одлуком Владе 05 Број: 02-10944/2021 од 2. децембра 2021. године и објављене у „Службеном гласнику РС”, бр. 117/21.

Инспектор за заштиту животне средине учествовао је у раду Оперативног штаба за спречавање, сузбијање и искорењивање заразне болести Афричке куге свиња, по Закључку Владе 05 Број: 02-6551/2023 од 20. јула 2023. године, Закључку Владе 05 Број: 02-6893/2023 од 27. јула 2023. године и Закључку Владе 05 Број: 02-8934/2023 од 5. октобра 2023. године.

Инспектори за заштиту животне средине учествовали су у раду Радне групе за израду Предлога стратегије заштите животне средине са Акционим планом по решењу Министарке заштите животне средине бр. 353-01-3250/2022-05 од 20.01.2023. године.

Инспектори за заштиту животне средине учествовали су у раду Радне групе за израду Стратегије за примену Архуске конвенције.

Сектор за надзор и превентивно деловање у животној средини активно даје допринос за преговарачко Поглавље 27. Животна средина и климатске промене, припрема мишљења на прописе и извештаје.

15) Мере и провере предузете у циљу потпуности и ажурности података у информационом систему

Инспекција за заштиту животне средине је током 2023. године у свом раду активно користила јединствено функционално софтверско решење е-Инспектор за вођење Евиденција о инспекцијском надзору и Регистар података о инспекцијском надзору, сагласно одредбама члана 43. Закона о инспекцијском надзору.

❖ **Област координације поверених послова**

Законом о инспекцијском надзору, прописана је координација послова инспекцијског надзора из делокруга републичке инспекције поверених аутономној покрајини и јединици локалне самоуправе. Закон о државној управи у члана 54. утврђује да послови инспекцијског надзора могу бити поверени органима аутономне покрајине, општине, града и града Београда. Чланом 47. Закона о државној управи, прописана су општа овлашћења у контроли поверених послова. Ова општа овлашћења у вршењу надзора над радом примењују се и на координацију послова инспекцијског надзора из делокруга републичке инспекције поверених аутономној покрајини и јединици локалне самоуправе, чланом 12. став 12. Закона о инспекцијском надзору. У ову координацију спада и организовање тзв. заједничких акција републичких инспектора и инспектора јединица локалних самоуправа. Заштита животне средине у локалним самоуправама представља комплексан процес који захтева ангажовање обучених кадрова, одговарајућа финансијска средства за његово константно ефикасно спровођење. Имајући у виду број закона којима су поверени послови јединицама локалне самоуправе и недовољне капацитете, пре свега организационе и кадровске, указала се потреба за бољом координацијом послова инспекцијског надзора. Посебно су уочени проблеми са њиховом применом у пракси током 2016. године, када је ступио на снагу Закон о инспекцијском надзору, а који су били присутни и претходних година. Неуједначена примена прописа из области заштите животне средине у Републици Србији, у појединим случајевима изазвала је конфузију и незадовољство, са једне стране код оператера који су улагали у привредни развој, а са друге стране и незадовољство грађана којима је по Уставу загарантовано право да живе у чистој и здравој животnoj средини и да имају информације о томе.

У саставу Сектора за надзор и превентивно деловање у животnoj средини формирано је Одељење за поверене послове са јасним задацима на успостављању и унапређењу координације поверених послова и планирању и спровођењу образовања инспектора за заштиту животне средине на свим нивоима. Уочени проблеми су без икакве сумње имали утицај на ефикасност и квалитет у спровођењу поверених послова од стране инспектора за заштиту животне средине у јединицама локалне самоуправе. У јединицама локалне самоуправе се недовољно ради на усавршавању и јачању капацитета који су недовољни, без обука и образовања, поједине општине нису технички опремљене. Координација послова инспекцијског надзора поверених јединицама локалне самоуправе, у претходном периоду није била довољна, због недовољних капацитета републичке инспекције и обима посла који обављају.

Према расположивој евиденцији, од 145 јединица локалне самоуправе у Републици Србији њих 14 (четрнаест) немају инспектора за заштиту животне средине, и то: Општина Црна трава, Општина Сврљиг, Општина Дољевац, Општина Кучево, Општина Крупањ, Општина Беочин, Општина Нова Црња, Општина Кнић, Општина Сремски Карловци, Општина Жабари, Општина Оџаци, Општина Бачка Топола, Општина Баточина и Општина Ковачица.

Инспектори за заштиту животне у многим јединицама локалне самоуправе обављају и друге послове а најчешће, послове комуналног инспектора, затим грађевинског, саобраћајног, туристичког инспектора, као и послове референата за заштиту животне средине, и друге послове по налогу претпостављених.

У том смислу Сектор за надзор и превентивно деловање у животnoj средини је препознао потребу и значај унапређења координације и функционалности система поверених послова и предузео је низ активности, у складу са надлежностима на њиховом успостављању, како би се успешно спровела имплементација европских стандарда из различитих области заштите животне средине. Активности су обухватиле, израду пописа надлежности о поступању и припреми организовања тренинга за едукацију и образовање инспектора за заштиту

Извештај о раду Инспекције за заштиту животне средине 2023

животне средине, на шта нас обавезује и Закон о инспекцијском надзору на основу којег Сектор за надзор и превентивно деловање у животној средини даје и сагласност на Годишње планове инспектора јединица локалне самоуправе. Ове обуке представљају важан корак за ефикасну, квалитетну и једнообразну примену прописа из области заштите животне средине, од стране свих органа на целој територији Републике Србије. Започети процес образовања инспектора за заштиту животне средине јединица локалне самоуправе од стране Сектора за надзор и превентивно деловање у животној средини неминовно ће водити до успостављања перманентног образовања инспекција за заштиту животне средине на свим нивоима и свих осталих чинилаца за јачање свести о заштити животне средине као питања свих питања, што ће захтевати максимално ангажовање свих стручних служби Министарства заштите животне средине, материјалне ресурсе и време.

17) Исходи поступања правосудних органа по захтевима за покретање прекршајног поступка, пријавама за привредни преступ и кривичним пријавама које је поднела инспекција

У 2023. години инспектори за заштиту животне средине су поднели укупно 96 захтева за покретање прекршајног поступка, 13 пријава за покретање поступка за привредни преступ. Инспектори су у 23 случајева били позивани од стране поступајућих судских органа на суд да дају изјаве у својству сведока, донето је 25 пресуда, а инспектори су на три пресуде уложили жалбу.

Табеларни приказ поступања правосудних органа:

Одељење/Одсек	Прекршајне пријаве	Пријаве за привредни преступ	Кривичне пријаве	Сведочење	Пресуда	Уложена жалба на пресуду
Одељење за загађење из индустријских објеката	42	6	/	7	9	/
Одељење за поверене послове	15	/	/	2	2	/
Одељење за удесе и хемикалије	5	3	/	3	3	
Одељење за надзор оператера постројења, прекограничног кретања и ПТО	12	1	/	7	1	/
Одељење за заштиту биодиверзитета Одсек за природу	22	3	/	4	10	3
Σ	96	13	/	23	25	3

4. IMPEL МРЕЖА

У оквиру IMPEL мреже, чији је пуноправни члан Министарство заштите животне средине, у 2023. години, поједини догађаји су одржани хибридно – део учесника је био физички присутан, а део је пратио виртуелно - „on-line“.

У јуну 2023. године, у Стокхолму, Шведска и у новембру 2023. године - онлајн (земља домаћин Шпанија) инспектор Сектора је, у својству Националног координатора IMPEL мреже, учествовао на састанцима националних координатора и на Генералним Скупштинама мреже. У септембру 2023. године, у Риму, запослени Сектора, учествовали су на конференцији 4 мреже: IMPEL, EnviCrimeNet (Network of Police Officers Focusing on Tackling Environmental

Извештај о раду Инспекције за заштиту животне средине 2023

Crime), ENPE (European Network of Prosecutors for the Environment) и EUFJE (European Union Forum of Judges for the Environment), у својству представника Министарства заштите животне средине и Националног координатора IMPEL мреже из Републике Србије.

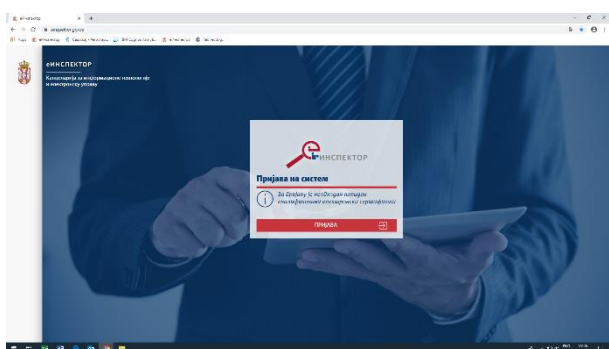
Запослени Сектора, у току 2023. године учествовали су у активностима у оквиру IMPEL пројекта TOR VI WG 9 – 2023, National Peer Review Initiative (NPRI):

- у фебруару 2023. године у Румунији, Орадеа, један инспектор присуствовао је састанку и практичној обуци;
- у мају 2023. године, у Северној Македонији, у Скопљу, запослени Сектора учествовали су на састанку две делегације са пројектним тимом NPRI - TOR VI WG 9 у вези са иницијативом и применом NPRI пројекта у Републици Србији и Републици Северној Македонији.

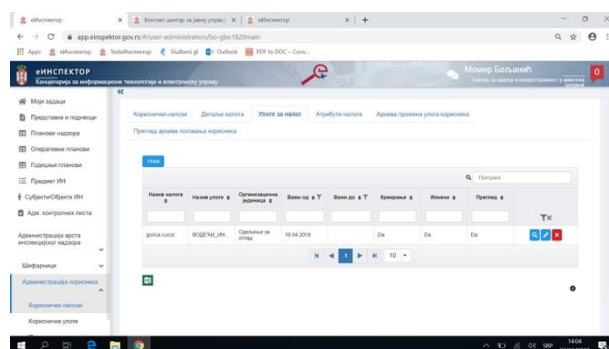
У периоду од 12-14. децембра 2023. године у Београду одржан је састанак NPRI Пројектног тима уз учешће представника инспекција за заштиту животне средине из Републике Северне Македоније и Републике Србије. Том приликом размењене су информације о организацији, надлежностима, правима и дужностима обе инспекције, као и изазовима са којима се суочавају, а разматрана је и заједничка тема за имплементацију NPRI пројекта у Србији и Северној Македонији.

5. е-ИНСПЕКТОР

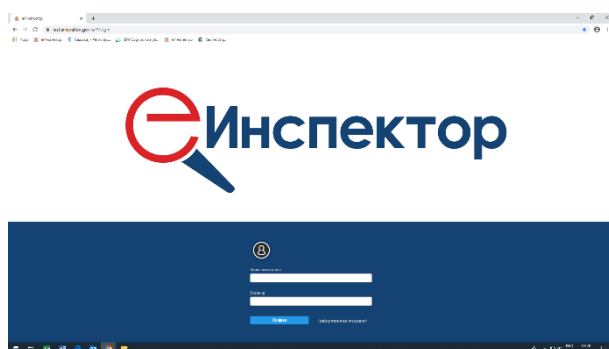
У 2023. години већина инспектора за заштиту животне средине користила је софтвер е-Инспектор у поступцима инспекцијских надзора.

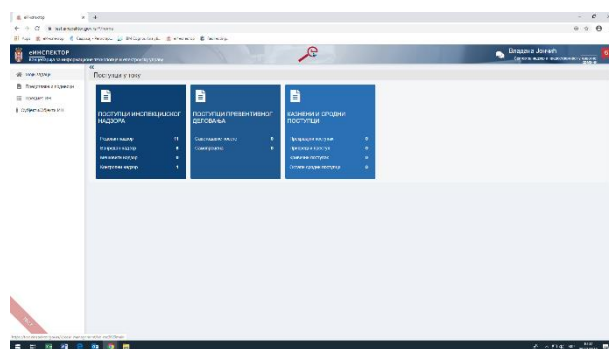
Продукција

Продукција

Тест

Тест

Извештај о раду Инспекције за заштиту животне средине 2023

6. РАДНИ ЦИЉЕВИ

Годишњи циљеви инспектора за заштиту животне средине, утврђени су у складу са Законом о државним службеницима и Уредбом о вредновању радне успешности државних службеника, и то:

ГОДИШЊИ ЦИЉЕВИ ОДЕЉЕЊА ЗА АДМИНИСТРАТИВНО-ПРАВНЕ ПОСЛОВЕ, ПРОЦЕНУ РИЗИКА И СТРУЧНО УСАВРШАВАЊЕ		БОДОВИ
1.	Израђен годишњи план инспекцијског надзора, извештај о раду инспекције, извештај о годишњем учинку програма, планови извршења буџета и захтев за финансирање програмских активности у прописаним и задатим роковима	30
2.	Израђене информације по захтеву Повереника за информације од јавног значаја, по захтеву Заштитника грађана, предлог одговора на посланичко питање; израђене информације везано за Преговарачко Поглавље 27. Животна средина и климатске промене	30
3.	Урађена евиденција о поднетим пријавама за привредни преступ, прекршајним и кривичним пријавама, о одлукама надлежних судских органа, урађен попис аката (поднесак који није у надлежности инспекције прослеђен је надлежном органу а подносиоцу пријаве достављено обавештење), урађена интерна књига о пријему и експедицији предмета	20
4.	Извршене измене и допуне контролних листи и преиспитане садржине контролних листа	10
5.	Унапређене компетенције запослених у Одељењу кроз најмање две обуке по запосленом преко НАЈУ	10

ГОДИШЊИ ЦИЉЕВИ ОДЕЉЕЊА ЗА УДЕСЕ И ХЕМИКАЛИЈЕ, ОДЕЉЕЊА ЗА НАДЗОР ОПЕРАТЕРА ПОСТРОЈЕЊА, ПРЕКОГРАНИЧНОГ КРЕТАЊА И ПТО, ОДЕЉЕЊА ЗА ЗАГАЂЕЊА ИЗ ИНДУСТРИЈСКИХ ОБЈЕКТА И ОДЕЉЕЊА ЗА ЗАШТИТУ БИОДИВЕРЗИТЕТА		БОДОВИ
1.	Реализован годишњи план инспекцијског надзора у обиму од 90%	50
2.	Повећано превентивно деловање инспекције кроз службене саветодавне посете и превентивне надзоре у односу на предходну годину за 10%	20
3.	Извршене измене и допуне контролних листи и преиспитане садржине контролних листа	10
4.	Израђени оперативни, месечни и годишњи планови као и извештаји у прописаним и датим роковима	10
5.	Унапређене компетенције инспектора у области инспекцијског надзора кроз најмање две обуке по инспектору преко НАЈУ	10

ГОДИШЊИ ЦИЉЕВИ ОДЕЉЕЊЕ ЗА ПОВЕРЕНЕ ПОСЛОВЕ		БОДОВИ
1.	Реализован годишњи план инспекцијског надзора у обиму од 90%	40
2.	Извршено 20 заједничких координисаних акција са инспекцијом за заштиту животне средине јединица локалне самоуправе везано за контролу мера из Студија о процени утицаја на животну средину за коју је сагласност издао надлежни орган ЈЛС и контролу мера по Закону о заштити ваздуха код субјеката који су у надлежности локалне инспекције	30
3.	Извршене измене и допуне контролних листи и преиспитане садржине контролних листа	10
4.	Израђени оперативни, месечни и годишњи планови као и извештаји у прописаним и датим роковима	10

Извештај о раду Инспекције за заштиту животне средине 2023

5.	Унапређене компетенције инспектора у области инспекцијског надзора кроз најмање две обуке по инспектору преко НАЈУ	10
----	--	----

7. ЗБИРНИ ПОДАЦИ О РАДУ

Инспекција за заштиту животне средине у 2023. години остварила је следеће збирне резултате на основу поступања свих инспектора за заштиту животне средине:

Активности		Број
Предмети		4064
Налози за инспекцијски надзор	Редовни	511
	Ванредни	1202
	Мешовити	21
	Допунски	10
Врсте инспекцијског надзора	Редовни	753
	Ванредни	1189
	Мешовити	34
	Ванредни - утврђујући	530
	Ванредни - потврђујући	149
	Допунски	17
	Контролни	418
	Хитно поступање	36
Облик инспекцијског надзора	Канцеларијски	892
	Теренски	539
	Канцеларијски и теренски	1809
Записник		2711
Службена белешка		646
Извештаји		212
Дописи		3631
Решења, жалбе и закључци	Наређене мере	514
	Забране	141
	Привремена одузимања	5
	Извршење решења	148
	Жалба на решење	6
	Закључак	83
Инспекцијски надзор над нерегистрованим субјектима	Самостални надзор	52
	Заједнички надзор-са другим инспекцијама	97
	Записник	110
	Службена белешка	74
	Решења	105
	Извршење решења	32
	Жалба на решење	2
Превентивно деловање	Превентивни инспекцијски надзор	29
	Саветодавне посете	133
Пријаве	Прекршајна пријава	96
	Пријава за привредни преступ	13
	Кривична пријава	-
	Сведочења	23
	Пресуде	25
	Уложене жалбе на пресуде	3
Укупно налога		1774

Извештај о раду Инспекције за заштиту животне средине 2023

Укупно надзора	3275
Укупно превентивно деловање	162
Укупно записника	2821
Укупно службених белешки	720
Укупно решења	403
Укупно забрана	141

8. ДЕЛОТВОРНОСТ ИНСПЕКЦИЈСКОГ НАДЗОРА

- Инспекција за заштиту животне средине у 2023. години, у складу са својим надлежностима и овлашћењима, успешно је спровела прописане мере заштите животне средине.
- У 2023. години унапређено је јачање међусобне сарадње између инспекције заштите животне средине и других инспекција, као и субјеката са јавним овлашћењима који врше посебне облике надзора и контроле, ради обављања обухватнијег и делотворнијег инспекцијског надзора и нарочито ради сузбијања делатности или активности нерегистрованих субјеката, реализацијом заједничких акција.
- У 2023. години унапређена је координација у извршавању поверених послова.
- Такође, унапређена је и повећана сарадња са полицијским службеницима Министарства унутрашњих послова, Одељења за сузбијање еколошког криминала.
- У 2023. години инспектори за заштиту животне средине поступали су по Плану инспекцијског надзора Инспекције за заштиту животне средине за 2023. годину.
- У 2023. години је реализован План инспекцијског надзора Инспекције за заштиту животне средине.
- У 2023. години су реализовани постављени Радни циљеви у областима надзора.

9. ПОКАЗАТЕЉИ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ДЕЛОТВОРНОСТИ ИНСПЕКЦИЈСКОГ НАДЗОРА

- Неопходност повећања броја инспектора у Сектору за надзор и превентивно деловање у животној средини реализацијом запошљавања одобреног броја инспектора као предуслов за унапређење превентивног деловања и ефикаснијег спровођења мера заштите животне средине из области поступања. С тим у вези, формиран је Одсек за праћење и спровођење мера превентивног деловања у области заштите животне средине.
- Обука и студијска путовања инспектора за заштиту животне средине на свим нивоима у циљу даљег усавршавања и оспособљавања за вршење инспекцијских надзора.
- Унапређење сарадње са правосудним органима, кроз учешће у заједничким обукама и семинарима, у циљу бољег превазилажења и решавања проблема из области заштите животне средине.
- Обука нових инспектора за коришћење и рад у софтверу е-Инспектор и у софтверу е-Писарница.

И поред свих уочених и објективно сагледаних ограничавајућих фактора, Сектор за надзор и превентивно деловање у животној средини, у складу са Законом о инспекцијском надзору, са тренутним бројем инспектора и расположивим ресурсима, уложио је и улаже максималне напоре на промени свести, како јавности тако и надзираних субјеката, да превентивно деловање инспекцијског надзора има предност над репресивним, чиме се пружа подршка одрживом пословању и развоју привреде у складу са прописима, ради стварања повољнијег амбијента за инвестиције и пословање, уз очување животне средине.